

קידום הקשר עם הורי ילדי הגן

כתיבה: אורה גולדהירש ומוניקה וינוקור

לקשר בין המסגרת החינוכית לבין ההורים השפעה מרכזית על התפתחותו האישית של הילד. ההורים משמשים כדמויות התקשרות ראשוניות ובגיל הצעיר הילדים תלויים בהוריהם פיזית ורגשית.

[כשהורים אינם מעורבים בעולם הגן](#)

[כשהורים פונים בתלונה או בביקורת אל הגננת](#)

[כשהורים פונים שוב ושוב סביב נושאים שונים](#)

[תיאום ציפיות בין צוות הגן וההורים](#)

[רשתות חברתיות וקהילות שיתופיות: מקומה של הגננת](#)

המפתח להשגת המטרה המשותפת של רווחת הילד, נעוץ באחריות ההדדית ובשותפות שבין שתי המערכות, המשפחתית והחינוכית. על הקשר בין הורים וצוותי חינוך להיות מבוסס על כבוד הדדי, ועל הכרה בערכם הייחודי ובאחריותם המשותפת. באחריות הצוות החינוכי של הגן בראשות מנהלת הגן ליזום ולהוביל את השותפות עם ההורים וההדברות עימם. פיתוח יחסי אמון, הדדיות, שקיפות וחיזוק תחושת השייכות מהווים תשתית ערכית לניהול מערכת יחסים זו וכן לתרבות הארגונית של המסגרת החינוכית. מעגל תמיכה של גורמים מקצועיים (מפקחת, גננת מובילה, מדריכה, יועצת, פסיכולוג הגן) יכולים להיות כתובת להתייעצות וליווי בעת מצוקה.

לקריאה נוספת:

[זוהי רק ההתחלה](#)

[קווים מנחים לעשייה חינוכית בגן הילדים](#)

[לקראת חינוך מיטבי בגן הילדים, היזמה למחקר יישומי בחינוך, 2014](#)

כשהורים אינם מעורבים בעולם הגן...

יש הורים שמסיבותיהם, מעדיפים להימנע ממעורבות בהתנהלות השוטפת של הגן. הם משתפים פעולה ונענים להזמנות לאירועים בגן, שולחים עם ילדם מה שמתבקש לחיי היום יום, אך לא מעבר לכך. הם אינם יוזמים פנייה לגננת, לא מיידעים ומשתפים אותה בחוויות המשפחה והילד בבית, לא מבקרים בגן וההרגשה מעל פני השטח היא שכביכול אינם מתעניינים.

חשוב ליזום קשר עם הורים שאינם מעורבים מעבר למפגשים השנתיים. לעיתים דפוס אישיותם הוא מסוגר ומופנם והם חשים אי נוחות ובושה לפנות, אך היו מאד שמחים להתעדכן ולשמוע מהגננת. יצירת קשר ביוזמת הגננת יכולה לפתוח ערוץ תקשורת ולתרום לחיזוק הקשר. יש לכך משמעות מרכזית לא רק להורים אלא גם לילדם. ילדים מרגישים ביטחון בסביבה שהוריהם הם חלק ממנה. יש הורים שאינם מוכנים למעורבות מסיבות אחרות, אך ככלל: חשובה ההתעניינות של הגננת ופתיחת הדלת לתקשורת. כמובן שלא בגישה ביקורתית ותובענית אלא בהזמנה לבבית.

כשהורים פונים בתלונה או בביקורת אל הגננת...

לעיתים הורים חשים אי שביעות רצון מהמסגרת החינוכית שבה נמצא כעת ילדם. הציפיות שאיתן הגיעו ההורים, המידע המקדים שהיה להם לפני הכניסה לגן, הדיווחים שהם שומעים מהורים אחרים, תגובות ילדם שלעיתים משתנות בבית בעקבות הכניסה לגן, כל אלה ועוד סיבות נוספות עלולות לפגוע בתחושת הביטחון של הורים בצוות הגן. לא קל לעמוד מול ביקורת ותלונות גם כשיש להן בסיס ועוד יותר קשה, כאשר התחושה המלווה את מי שעומד לביקורת, שאין לה הצדקה.

חשוב להבין שתלונות וביקורת של הורים מעוגנות בצורך הבסיסי: להיות בטוחים שילדם נמצא במקום הטוב ביותר עבורו. לרוב, אין הביקורת נובעת מתוקפנות גרידא. הנטייה הטבעית של הורים היא "להתיידד" עם הגן, עם דרישות המסגרת וכלליה. כאשר הורים מתקשים לחוש ביטחון הם מתבוננים ב"זכויות מגדלת" על התרחשויות שונות ועל קשיים, הצפים ועולים בחיי היום יום.

על מנת להתמודד ביעילות ובישירות עם כל ביקורת ועל מנת למצוא פתרון ודרך מותאמת לכל מצב, על הגננת להתמודד תחילה עם הרגשות המציפים אותה כשהיא במוקד.

אך טבעי הוא להרגיש כעס, חרדה, עלבון, האשמה נגדית ועוד רגשות אחרים, כלפי מי שמטיח בפניך ביקורת, אך בתפקידך כגננת את אמורה למצוא דרך לעבד רגשות אלה, לווסת. חשוב לנהל דיאלוג פתוח ואמין על מנת להבין את דברי ההורים ולשם כך דרושה הקשבה פעילה: הן לנאמר מעל פני השטח והן לדברים ולרחשים שמתחת לפני השטח שלא פעם משפיעים. לעיתים קיימת נטייה להגיב מיידית ולסגור את הנושא שעלה עוד בטרם ברור על מה מדובר. חשוב להתאמן בהקשבה ללא תגובה מיידית שכן היא המפתח להדדיות ולדיאלוג.

כאשר ניתנת להורה ההזדמנות להביע את כל תחושותיו והוא אינו "נבלם" בתגובה נגדית, הוא מצליח להבהיר את עצמו ולגנות ניתן מרחב לחשיבה ולתכנון המענה. יש מצבים שדורשים ארכת זמן להתייעצויות, לחיפוש מידע, לבירורים ועוד. אין זו עמדת נחיתות לבקש לחשוב ולהתייעץ לפני התגובה להורה. במצבים שבהם עולה קושי להתמודד רצוי להתייעץ ולהיעזר באנשי צוות וכל גורם מקצועי שתבחרי שיתמכו וילוו (מפקחת, גננת מובילה, מדריכה, יועצת פסיכולוג).

בכל מקרה שבו הורה מעלה תלונה או ביקורת, יש לבדוק אותה
ביסודיות ותוך שמירת דיסקרטיות. אם יש צורך בבדיקה עם גורמים
נוספים חשוב להעלות את הסוגיה תחילה בפני המפקחת או מי
מטעמה.

על הגננת לענות ביסודיות לכל תלונה שהועלתה על ידי ההורה ולא
לשלחו בתחושה שלא נענה.

כאשר הורה מתלונן או מעלה ביקורת ומביא לידיעת הגננת משהו
שנעלם מעיניה או לא הייתה ערה לו, חשוב לערוך שינוי רלוונטי
שנדרש בסיטואציה מסוימת או להיענות לצורך מהר ככל שניתן. חשוב
להודות להורה שהעלה נושא, שאולי אחרים לא עשו זאת. שקיפות
והיענות לצורך מהווים בסיס לתקשורת ישירה ואמינה.

כשהורים פונים שוב ושוב לגננת סביב נושאים שונים....

הורים לילדים צעירים חשים רצון לדעת ולהיות חלק ממה שעובר על ילדם כשהוא לא במחיצתם. זהו צורך טבעי וחשוב להיות מודעים לו ולהתחשב בכך. התלות של ילד צעיר בהוריו יוצרת מערכת יחסים, שבה ההורים מרגישים אחריות מרכזית כלפיו אף כשהם לא במחיצתו.

הורים אינם מתנתקים מהחוויות של ילדם ורוצים להיות מעורבים וליטול חלק בעולמו גם כשהוא במסגרת הגן. **"הלוואי והייתי זבוב על הקיר..."** היא אמירה ידועה המבטאת רצון להיות במקום, שבו אינך נראה ואתה יכול לראות את ההתרחשות. היעדרות הורה מהמקום בו נמצא ילדו דורשת ביסוס אמון עם מי שנמצא אתו ואחראי לו. אחת הסיבות לפניות מרובות של הורים לגננת יכולה להיות נעוצה ברצון להתקרב ולחוש ביטחון. למרות שלעיתים הפניות רבות ונראות לא מותאמות, חשוב להבין את המקור להן ולהיענות להורים במלוא הסבלנות והסובלנות.

ההורים רואים בגננת אשת מקצוע בעלת ידע וכישורים לקידום תהליכי התפתחות ולמידה של ילדם, ועל כן יש חשיבות רבה לקיומם של ערוצי תקשורת פתוחים בפני ההורים. יחד עם זאת, פניות של הורים אל הגננת במהלך שעות העבודה בגן יפריעו לתהליכים החינוכיים בגן. גם פניות וטלפונים מעבר לשעות העבודה עלולות להוות הפרעה לפרטיותה ולכן, נדרשת הצבת גבולות ברורים בעניין.

מסגרת של תקשורת הדדית מתוכננת ומוסכמת: לוח זמנים והצבת גבולות מוגדרת אך גמישה, שבה יוכלו הורים לפנות לגננת, יש בה כדי להקל הן על ההורים והן על הגננת. בכל מקרה, חשוב לכבד את הפניות ולהביע הבנה לצורכי ההורים גם כאשר הגבולות אינם נשמרים מצד ההורים, אך לעזור להם לפנות על פי סדר הזמנים שהוגדר.

חשוב שהגננת תקשיב לפנייה על מנת להחליט על מידת הדחיפות לקיום שיחה. נסו להימנע מהצבת גבולות, שתיתפס כל ידי ההורים כנוקשה ותלווה בתחושת דחייה. הבהרה ישירה ואמפטית מצד הגננת חשובה לצורך המשך הקשר וביסוס אמון ההורים.

תיאום ציפיות בין צוות הגן וההורים

במסגרת הגן הגננת והצוות החינוכי מהווים דמויות משמעותיות עבור כל ילד. להורים ולצוות החינוכי של הגן יכולות להיות אמונות חינוכיות שונות וכן ציפיות שונות מהתנהלות הילדים ומתגובות המבוגרים אליהם.

בחיי כל משפחה הרגלי חיים ייחודיים, סגנונות של התארגנות בסדר יום (אכילה, שינה ובילוי), דפוסי תקשורת, תבניות של התייחסות רגשית, דרישות, של הצבת גבולות ועוד.

גם ההיכרות של הורים עם מסגרות פעוטונים ומעונות יום, שבהם שהו חלק מן הילדים עד כה יוצרת אצל ההורים ציפיות מן המסגרת החינוכית של גן הילדים שאליה נכנס עכשיו לראשונה הילד.

הצוות החינוכי של הגן לעומת זאת, שוקד על הובלת התהליכים החינוכיים השונים לעיתים מאלו שהיו במסגרות הפעוטונים. ההורים הם האפוטרופסיים החוקיים של ילדם ולכן אחריות הגננת לשתפם בהתרחשויות של חיי היום יום בגן.

שימו לב: המפגש שבין ההורים לבין הצוות החינוכי של הגן יכול לאפשר מחד גיסא שיתוף מקדם התפתחות הילד אך הפער בציפיות עלול מאידך, להיות מקור לקונפליקטים. על הגננת מוטלת האחריות למצוא דרכים להדדיות בקשר החל מחודשי השנה הראשונים. חשוב לבסס את אמון ההורים ולעודד אותם לראות במערכת החינוכית בית התומך בילדם ומגן עליו.

חשוב לערוך תיאום ציפיות ולשתף את ההורים בגישות ובתהליכים החינוכיים של הגן, תוך התחשבות בתרבות המשפחות והיענות לצרכים ספציפיים העולים מן ההורים. חשוב להקפיד כי לאורך כל השנה יתנהל השיתוף באווירה של קבלה, כבוד ובמטרה לייצר אמון הדדי.

רשתות חברתיות וקהילות שיתופיות: מקומה של הגננת

הרשתות החברתיות מהוות היום תקשורת בין קבוצות הורים. קבוצות וואטסאפ להורים הפכו להיות נגישות להורים לילדים בגילאי גן ובית ספר. הקבוצות משמשות אמצעי תקשורת שיתרונם ברור, אך הוא עלול ולהפוך לאמצעי להעברת מידע שאינו אמין ובכלל זה: להפצת שמועות.

חשוב ביותר שהגננת תכיר את כל ההוראות וההמלצות באשר לאחריותה ומחויבותה לגבי ההתרחשות ברשת החברתית.

להלן הקישורים למסמכים מרכזיים העוסקים בנושא רשתות חברתיות:

[חוזר מנכ"ל \(תשע"ג\) שימוש ברשתות החברתיות ובקהילות שיתופיות](#)

[באתר האגף: אתיקה ומוגנות ברשת האינטרנט](#)

